

Bicikli, az én biciklim

Keresem a szavakat, mint gyerekkoromban a formás kavicsokat, hogy képet rakjak emlékeim mozaikjaiból.

Nagy haladást jelentett életemben, amikor a hintalóról biciklire váltottam. Az első bicikli igazában véve tricikli volt. Hároméves kisfiúnak háromkerekű járt, azzal mozgott biztonságosan a világban. Elkísérő emlék marad ez a tricikli. Pontosan emlékezem az útvonalra és a barátságos rendőrré is, akivel első tudatos önállósodási kísérletem során útközben találkoztam. Sopronban a Tűztorony tövében, az Előkapuban áll szülőházam. Valóban szülőház, a háborúvég mostoha kórházi körülményeire való tekintettel otthon szülehettem meg. Az első években családunk körülölelő szeretetén túl egy Németországot is megjárt hűséges puli vigyázott rám. Pajtás volt a neve, igazi pajtásom volt. Aki netán illetéktelenül a szűkebb családi körön kívülről érkezvén közelített hozzám, heves támadással, morgással és egy boka- vagy felsőbbtestrészt-harapással tanította több illemre. Ebből aztán sok gond támadt. Időnként együtt játszottunk és engem is fellökött. Mindez persze szigorúan pajtási és baráti alapon történt. Soha nem sértődtem meg, én is beecessimpaszkodtam fekete boncába. A szülők mégis úgy gondolták, hogy Pajtást Várszegi nagyszüleim őrizetére, azok Kuruc-dombi kertés házába kell áthelyezni. Egy adott pillanatban, amikor nem figyeltek rám azzal a gonddal, ahogy szoktak, önállósítottam magamat. Fejembe vettem, hogy a Várszegi nagymamához megyek, meg Pajtáshoz. Nekivágtam a Várkerületnek, zavartalanul hajtottam az Ötvös utcán, csupán a Magyar utca kerek sarkán – mert a Seltenhofer harangöntőék háza lekanyarított ívet és nem utcasarkot képzett – állított meg a rendőr: hová mész, kisfiú? A világ legtermészetesebb hangján válaszoltam neki: Várszegi nagymamához a Csávai utcába, és hajtottam is tovább, ő pedig nem tartóztatott fel. Azt a meglepetést, amit nagyanyámnak, és azt az örömet, amelyet Pajtás kutyánknak okoztam, már nem tudom leírni, csak bennem van. Ennél már csak az a szörnyülködés volt nagyobb, amikor édesanyám kiszáratva megérkezett és rám talált. A dologban az volt az érdekes, tudta, hol kell keresnie. Legközelebb bicikli nélkül veszttem el Budapesten, így öntudatlanul is edzettem édesanyámat, hogy az élet leválás, örökös búcsúzás. A tricikli, majd a bicikli valamiképpen életem viszonylagos függetlenségét jelentette és jelenti ma is.

Az igazi bicikli Várszegi nagypapa „szentélyében”, többcélú műhelyében, az udvari faskamrában készült. Szegények voltunk, de a gyereknek bicikli kellett. Darabokból összevásárolt, összeszerelt kerékpár volt ez. Se formája, se szépsége, de ami lényeges, működött, mert a nagypapa kiváló mesterember volt. Életképessége abban is megmutatkozott, hogy „országos” kerékpártúrára indultunk nagypapával: Győrig, Kismegyerig, sőt a komáromi Duna-partig jutottunk vele, onnan aztán vonatra tettük a bicikliket magunkkal együtt és boldogan érkeztünk haza Sopronba. Így közel öt napig tartott ez a belsőleg többhetes kerékpártúrának megélt kis biciklizés. Nagypapa ekkor már azért nem volt „mai gyerek”, annyi lehetett, mint most jómagam, hatvanegy esztendő. Ma is csodálom vállalkozó kedvét és bátorságát, de hát mindent a kisuokának – volt a szándéka.

Ezzel a bicikkel akrobata-mutatványokra is képes voltam. Általános iskolám a Sztálin téren, az egykori Evangélikus Teológia és Tanítóképző épületében volt. Nagy élvezettel hajtottam fel – akkor még lehetett – a szép sárga kövű klinkertéglán a főkapuhoz, onnan pedig az oldallépcsőn szökdécselve, ugratva fokról fokra érkeztem vissza a térre. Akkor talán még cirkuszi mutatványosnak is indulhattam volna. Nagyon tetszett a dolog, élveztem mozgékonyaságomat és ügyességemet.

Az igazi, a szép és új bicikli gimnazista korom, pontosabban a jó tanulás hozadéka volt. Ezzel már szalon- és versenyképes voltam az osztálytársak körében is. Osztályunk bennszülöttekből (tősgyökeres soproniak) és bejárókból állt. Napi rendszerességgel, a délutáni tanulást röpké egy órára megszakítva egy adott időben és helyen találkoztunk, majd kis csoportba összeverődve kerekeztük körbe Sopron, a belváros utcáit. Ez akkor divat volt a kisvárosban. Fabó Karesz biciklijével egy alkalommal megelőzte Hammer tanár urat, amint az új Trabantjával hajtott, és ennek életveszélyes tanulmányi következményei lettek. Így mondták akkoron a soproni rossznyelvek.

A szerzetesélet küszöbén több mindentről le kellett mondanom. Az egyik húsbavágó volt. Otthon kellett hagynom kerékpáromat. Aztán hamarosan itt is lett egy a közösség-

---

nek, hogy a környéken kerekezni, sportolni tudjunk. A sorkatonaság minőségi változást hozott, motor- és autóvezetést tanultam. A régi virtus azért vonzott. Egy rövidebb szabadság alkalmával Győrből kerékpáron jöttem Pannonhalmára és vissza, sokan örültek tartottak, én meg boldog voltam.

Rövid soproni vakációimra magammal vittem kerékpáromat és este nosztalgiatúrákat tettem a városban és a város környékén. Remek lehetőség volt a találkozásokra. Egyik este egy utcasarkon tiszteletre méltó papi társaságba futottam. Egyikük kedélyesen rám kiáltott: gyere csak közelebb, püspököt még úgyse láttam rövidnadrágban kerékpározni. A kerékpár időlegesen felszámolta az egyházi-társadalmi rangkülönbségeket is. Nemzedékemnek, de azt hiszem, hogy az előttem lévőknek természetes a kerékpár. Annak a nemzedéknek vagyok tagja, aki nem divatból, hanem a világ legtermészetesebb módján kerékpározik, úszik, vezet autót, sőt kamaszkora óta farmernadrágot hord, és nem népszerűségéből, mint azt sokan gondolják.

Mostani útjaim áldozatul esnek a méltóságnak és a tehetőségnek. Nem pusztán portréfilm kedvéért kerékpározok, egészségőrzés céljából ma is örömmel biciklizem Pannonhalmán környékén, inkább a lapon, a dombra már tolom. A kerékpározásoknak is megvan a veszélye. A minap egyik környékbeli polgármester fülest kapott, hogy áthaladok területükön, és már a falu közepétől „diszkíséretet adott” a községet jelző túlsó tábláig. Persze ezt a találkozást arra is felhasználta, hogy külföldi vendégeit az apátságba protezsálja, magyarán míg felségterületén áthaladtam, elegánsan megsarolt. Azóta nem, vagy csak ritkán megyek arra. Új utat kell keresnem szabadságom érdekében, mert a bicikli gyorsaságom, függetlenségem, emberközelségem eszköze, időnként pedig a menekülése.

Szamódy Zsolt fotója